

Handläggare
Lotta Olofsson
Telefon: 076 82 53 580

Till
Äldrenämnden
Den 14 juni 2022

Fördelning av medel för vårddjur inom äldreomsorgen

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av medel för vårddjur inom äldreomsorgen

Sammanfattning

Sällskapsdjur på vård- och omsorgsboende kan öka upplevelsen av livskvalitet och meningsfullhet samt minska ensamhet och depression. Åtta stadsdelsförvaltningar har lämnat in intresseanmälan om vårddjur inom äldreomsorgen. Det finns ett stort intresse för besökshund i verksamheterna men även andra förslag som höns och häst förekommer. Äldreförvaltningen har gjort en fördelning av medlen utifrån hur många äldre som omfattas av insatsen. För att vårddjur ska kunna bli ett varaktigt inslag i omsorgen behöver det förebyggande arbetet fortsätta i verksamheterna och riskanalyser göras.

Bakgrund

Sällskapsdjur på vård- och omsorgsboende kan öka upplevelsen av livskvalitet och meningsfullhet samt minska ensamhet. Djur värderar inte, lyssnar, stödjer, visar empati och använder en ickeverbal kommunikation.

En systematisk översikt från SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU:s webbplats april 2022) visar att icke-farmakologiska insatser såsom exempelvis vårddjur är lika, eller mer effektiva än läkemedelsbehandling för personer med demenssjukdom och mild till måttlig depression.

Vårddjur kan vara fiskar i akvarium, burfåglar, höns, katter och besökshundar med mera. Vissa företag hyr ut djur under en period eller för enstaka besök på vård- och omsorgsboendet. Besökshund innebär en särskilt utvald och för uppgiften tränad hund där även hundföraren har utbildning. Det finns olika utbildningar för att

utbilda hund och hundförare vilket innebär att det ibland kallas för besökshund och ibland för vårdhund eller terapihund med terapihundsutbildning eller terapihundekipage.

Det finns även risker med att ha sällskapsdjur i det särskilda boendet, såsom allergier eller att virus och bakterier kan spridas via djuren. Det finns också en risk att en äldre person kan snubbla exempelvis över en hund eller att djuren inte trivs och mår bra. Därför behövs tydliga rutiner kring ansvar, hygien och var djuren kan vistas.

Ärendet

I budget för 2022 uppdras äldrenämnden att initiera ett projekt tillsammans med intresserade stadsdelsnämnder för fler vård- och omsorgsdjur på lämpliga vård- och omsorgsboenden. I budget finns en miljon kronor att fördela.

Äldreförvaltningen har skickat ut en förfrågan till samtliga stadsdelsnämnder om intresse för vård- och omsorgsdjur på vård- och omsorgsboende. Åtta stadsdelsförvaltningar har svarat att de är intresserade och i korthet beskrivit vad de vill göra samt vilka vård- och omsorgsboenden, servicehus eller dagverksamheter som omfattas.

Stadsdelsförvaltning	Berörd enhet	Antal platser
Hägersten -Älvsjö	Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende	112
	Fruängsgården servicehus	41
	Axgården	49
Hässelby-Vällingby	Koppargården	174
Kungsholmen	Alströmerhemmet	113
	Pilträdet servicehus	115
	Fridhemmet servicehus	133
Norrmalm	Väderkvarnen	92
Rinkeby-Kista	Kista servicehus	79
	Kista vård-och omsorgsboende	72
	Violens dagverksamhet	18
Skarpnäck	Hemmet för gamla	63
Södermalm	Hornstulls servicehus	88
	Nytorpgården	31
	Kulltorp	56
	Magdalenagården	66
Östermalm	Rio vård- och omsorgsboende	88

Hägersten-Älvsjö

Tidigare har det funnits en besökshund som kom på besök en gång i veckan samt även katter. En period kunde boende ta med sig sina djur när de flyttade in. Nu finns inga vårddjur men önskemålet är att alla enheter ska kunna få besök av vårddjur varje vecka såsom besökshund eller andra djur som exempelvis häst.

Hässelby-Vällingby

Regelbundna besök av ett vårddjur på ett vård- och omsorgsboende önskas. En utvald grupp äldre som har intresse för djur får djurbesök. Detta kommer sedan att följas upp och utvärderas. Om resultaten blir goda är planen att utöka besöken. Det har inte funnits vårddjur på detta sätt tidigare så tips och lärdom av andra enheter önskas också.

Kungsholmen

Vårdhund finns på ett vård- och omsorgsboende sedan tidigare. Nu planeras att ytterligare ett vård- och omsorgsboende samt två servicehus kan få prova på djurbesök.

Norrmalm

Besök av terapihund fanns för cirka sex år sedan. I dagsläget finns inga vårddjur. Ett pilotprojekt med besökshund på två demensavdelningar planeras under våren. Detta ska utvärderas och beroende på resultatet planeras för den fortsatta satsningen för vårddjur på enheten.

Rinkeby-Kista

Idag finns en vårdhund och verksamheterna har även vid flera tillfällen haft enstaka besök av hund och häst. Önskemålet är att ha en vårdhund med hundförare kopplad till verksamheterna på ordinarie basis med regelbundna besök på de olika avdelningarna. Även regelbundna besök på en dagverksamhet och på mötesplatser för äldre i ordinärt boende planeras. Målet är att ha en besökshund med hundförare på heltid inom förvaltningen.

Skarpnäck

Det har funnits en besökshund som har genomfört praktik i olika verksamheter vid några tillfällen. Nu finns önskemål om att se över möjligheterna att stadigvarande ha vårddjur i verksamheterna och också öka antalet besök av andra vårddjur än hundar såsom hästar och höns.

Södermalm

Det finns ett terapihundekipage sedan många år tillbaka som arbetar mest med bokade enskilda besök men även med en hundgrupp. Samverkan mellan Södermalms stadsdelsförvaltning, vårdhundskolan och terapihundskolan planeras för att erbjuda praktikplatser för vårdhundar/terapihundar under utbildning. Stadsdelsförvaltningens terapihundförare kommer att vara handledare för praktikanterna. Praktikplatser kommer att erbjudas på stadsdelens kommunala vård- och omsorgsboenden och eventuellt på servicehuset.

Östermalm

Det har tidigare under en period funnits en besökshund med hundförare på en avdelning på ett vård- och omsorgsboende. Nu finns önskemål om att kunna ha en besökshund på flera avdelningar och även att kunna gå på hundpromenader. Det finns även ett intresse av andra djur.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen 8 juni 2022. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet 7 juni 2022. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden och gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 9 juni 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det finns ett stort intresse för att utöka och prova på besökshund i verksamheterna. Äldreförvaltningen kommer att följa upp projekten genom ett nätverksmöte där erfarenheter, goda exempel och tips kan delas. Ett fokusområde kommer att vara besökshund och även rutiner kring ansvar, hygien och var djuren kan vistas. För att vårddjur ska kunna bli ett varaktigt inslag i omsorgen behöver det förebyggande arbetet fortsätta i verksamheterna och riskanalyser behöver göras. En hund kan exempelvis bli smittbärare av multiresistenta bakterier som MRSA. Det behöver också säkerställas att personer som vistas i verksamheten och har allergisjukdomar inte utsätts för allergener som kan orsaka allt från obehag till livshotande tillstånd.

Det finns även ett behov av att utreda det praktiska i ägandeskap och utbildning av hunden samt anställningsvillkor för hundförare, försäkringsvillkor och annan formalia av vikt.

Om en enhet eller avdelning upptäcker att de på grund av allergier eller andra skäl inte kan erbjuda vårddjur kan ett alternativ vara att använda robotdjur. De liknar levande djur och svarar på mänskligt samspel. I en färsk SBU-rapport framkommer att robotdjur kan vara positivt för hälsa och välbefinnande hos äldre personer i särskilt boende, framförallt för personer med demenssjukdom. Precis som med levande djur så har inte alla en positiv upplevelse av robotdjur.

Äldreförvaltningen har gjort en fördelning av medlen utifrån hur många äldre som omfattas av insatsen. Budgeten på en miljon kronor har delats med summan av samtliga boendeplatser 1390 för de berörda enheterna och resultatet blir 719,4 kronor per boendeplats eller dagverksamhetsplats. Fördelningen till respektive stadsdelsförvaltning är baserat på antalet boendeplatser enligt tabellen nedan.

Stadsdelsförvaltning	Antal platser	Beviljad summa i kr
Hägersten-Älvsjö	202	145 319
Hässelby-Vällingby	174	125 176
Kungsholmen	361	259 703
Norrmalm	92	66 185
Rinkeby-Kista	169	121 579
Skarpnäck	63	45 322
Södermalm	241	173 375
Östermalm	88	63 307
Summa	1390	999 966

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Linda Hamnes
Avdelningschef
Äldreförvaltningen